

ROMÂNIA NOUĂ

Redacția:
CLUJ, STRADA IULIU MANIU NO. 2
 Telefon gr. 838
 Administrația:
CLUJ, STRADA I. G. DUCA (F. UNIVERSITĂȚII) Nr. 3
 Telefon Nr. 522

ZIAR POLITIC INDEPENDENT

DIRECTOR: ZAHARIA BOILA

Abonament pentru orășeni, anual	480 Lei
" " " săleni, anual	40 -
" " " săleni, lunar	300 -
" " " " " lunar	25 -
Pt. parlamentari, prefecti, funcționari înalti . . .	1200 -
Pentru autorități, instituții și în străinătate . . .	1500 -

Ayatzuri-dgióruri-ghidáyu...

Atmosfera încărcată de praful de pușcă, risipit generos pe pământul Abisiniei — și cenzura, care grație părinteștilor îngrijiri a marilor noștri edili, de obâlduirea cărora, e prea puțin vrednică, această nație urgisită și vecinic ne-recunoscătoare, — eterna cenzură, ce tutelează încă presa „inconștientă și neînțeleagătoare”, ne silește să mai emigrăm uneori — cu gândul, peste frunzăriile vieții noastre zilnice, — făcând câte-o incursiune (fără intenții agresive), în domeniul străine de moravurile acestor meleaguri.

Si amintirea răsboiului, — ne duce gândul hăt departe, în Impărăția Soarelui, dela Răsărit...

E bine ca din când în când să ne aducem aminte și de Japonia — abandonată acum în singurătatea insulelor ei pline de vulcani, — care în trecutul apropiat, — când cu problema aşa de radical rezolvată a Manciuriei, — furniza tot aşa de vast și senzațional material ziaristic, — ca și acum vrednică-i imitatoare de rasă albă: Italia cămașilor negre.

Chiar de aceea, am împrumutat pentru articolul de azi, câteva expresiuni susceptibile de înțelegerea frajilor noștri mai galbeni...

Pentru a scuti cititorii de consultarea dicționarelor, arătăm semnificația și rostul termenilor exotici din capul coloanei.

„Ayatzuri-dgióruri-ghidáyu”, însemnează pe limba japoneză teatrul de păpuși, și este una din predilectele atracții ale bravilor supuși ai Mikadoului.

Japonezii sunt săraci în afaceri senzaționale, — n'au parte de cenzură, le lipsește și o afacere cu devizele (căci la ei oamenii politici dispar prin „harakiri”); — sunt privați de ascultarea de discursuri à la Constanța; parlamentul lor e un templu al etichetei, iar întâmplarea a voit ca... d. Iorga să fie român... Așa că în materie „distractivă”, aproape singura lor preocupare rămâne teatrul.

In zile de sărbătoare, — înainte sau după câte-o invaziune peste zidurile chinezesti, — chiar cu groaza permanentă a cutremurelor de pământ în suflet, — japonezul merge bucuros la teatru. Si, împrejurare interesantă: din tretoate producții lor teatrale, Nipponii adoră teatrul de... păpușii! Dar acesta, spre deosebire de cele similare dela noi, care delectează copiii, — este o creație națională, care se bucură de considerația deosebită a oamenilor serioși.

O caracteristică a teatrului de păpuși japoneze, constă în aceia că sfiorarii, care obișnuiesc a conduce „personajile”, — după culise, — sunt înlocuiți cu actori de scenă: *agiō-turi-kathari*, — care apar pe scenă, odată cu păpușile ce le conduc. Însoțind cu cântece mișcările figurantilor de ceară, — fiecare actor își manevrează abil, fără sfuri în mod nemijlocit — păpușa costumată.

Păpușile, de mărimea omului, — prin gesturi mecanice, comandate, — interpretează simbolice, textul recitat sau cântat de actorii dela spate.

Spectatorii, urmăresc cu evlavioasă aten-

ție, mișcările coreografice ale păpușilor frumos impodobite, fără să dea importanță manevrantilor. Aceștia, dispar din închipuirea japoanezului, absorbit în urmărire atentă a gesturilor păpușii.

E o mentalitate interesantă aceasta, și s'ar părea de-a dreptul absurdă. Si totuși, concepția spectatorilor japonezi, este mai realistă. Pentru ce s'ar deranja ei, urmărind sforțările actorului care manevrează păpușa d'inapoi? De ce să diminuieze impresia frumoasă a dansului de păpuși, cu observarea prezenței nepotrivite a cântărețului, care-i comandă mișcările?

Și sub dirijarea pricepută a „kathari”-lor, păpușile mecanice clipesc, deschid și închid gura, rotesc privirea, și fac vânt cu evantaiul, apucă obiecte, și... fac complimente.

Titlul articolului, îndreptățește cititorii, de a căuta un criteriu de apropiere a guvernului Tătărescu de viața socială japoneză.

Foaia verde lobodă Gura lumii slobodă...

Oricât ar fi cârnatul de lung, tot se isprăvește odată...

Renunțând la demnitate, la concepții programatice, la tot ce constituia forță și vigoarea partidului liberal, — guvernul Tătărescu a evoluat slugarnic, într'un crescendo de consecuții, — ducând țara, prin inadvertențe ridicolе, dar dureroase, — la un haos în care orice

incercare disperată de smulgere, — ne adâncește tot mai mult.

De ce ne-a împărtășit guvernul Tătărescu? — De puține încercări timide de realizări. Încolo, discursuri sgomotoase, afișare de program, planuri grandioase, dar irealizabile; prevestiri de guvernare imbelugată și fără de sfârșit; vorbe multe, care nu se vor concretiza niciodată în fapte; — cari — imbată naivitatea celor puțini, ce mai cred în salvarea țării prin regim liberal, — dar cari nu se pot traduce în realizări.

A făcut guvernul liberal vre-un gest de demnitate?

**Decât laș, întins pe
masă...
Mai bine cu foaia
ștearsă.**

Spre deosebire de fiii Soarelui iubitori de teatru, cari nu se sinchisesc de prezența stințării a cântăreților ce conduce pe scena prin dispozitive automate, păpușile — eroi ai dramei nippone, — spectatorii sănătoși ai teatrului nostru de Excelență, — cari constrânsi de măsuri excepționale, de aproape doi ani, urmăresc — nestăvilit, dar cu calm desăvârșit — pioconelile coreografice ale păpușilor naționale; — opinia publică românească, încă nealterată de fermentul corupției, — obședată de apariția a manevrantilor, —

Problema creditului românesc din Ardeal — Strigătul de alarmă al Ardealului —

De trei ani și mai bine cuvântul de alarmă al instituțiilor românești de credit din Transilvania nu a înecat să se rostească.

Profeția dureroasă, pe care o cuprindează acest strigăt de alarmă, s'a dovedit intemeiată.

Ea s'a împlinit:

Ardealul este astăzi deșert de izvoarele creditului românesc.

Pe tot cuprinsul lui nu mai există decât credit străin.

Consecințele acestui adevăr echivalează cu un dezastru național:

Spiritul de economie distrus, mulțimea

cea mare a satelor prădă cămătariei, elementul românesc, numeros, al orașelor — puternice stăpâni materialicește de minoritari — părăsit în vola sorții, comerțul și industria românească fără nici un sprijin, fondurile bisericesti irosite, văstarele tinere, crescute în școală, mare parte pe drumuri.

Faptele acestea, de o gravitate excepțională, nu mai pot lăsa nepăsător pe nimenei.

Inainte de război, sub stăpânire străină, biserică și școală, împreună cu instituțiile de credit ale Transilvaniei, au format o trinitate

(Urmare pe pag. 8)